

YANIK, SICAK ÇARPMASI VE DONMALAR

YANIKTA İLK YARDIM

YANIKLAR

Yanık; derinin herhangi bir fiziksel ya da kimyasal yakıcı maddeye maruz kalması sonucu doku bütünlüğünün bozulmasıdır.

YANIK ÇEŞİTLERİ

1. Fiziksel yanıklar;

- Isı (alev, sıcak nesne) ile oluşan yanıklar,
- Elektrik nedeni ile oluşan yanıklar,
- Işın ile oluşan yanıklar,
- Sürtünme ile oluşan yanıklar,
- Donma sonucu oluşan yanıklar.

2. Kimyasal yanıklar;

- Asit ve alkali madde ile oluşan yanıklar

YANIĞIN CİDDİYETİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER

- Derinlik,
- Yanan bölge,
- Yanığın etkilediği alan /yaygınlık
- Enfeksiyon riski,
- Yaş,
- Solunum yoluyla görülen zarar,
- Hasta/yaralının önceden var olan hastalıkları.

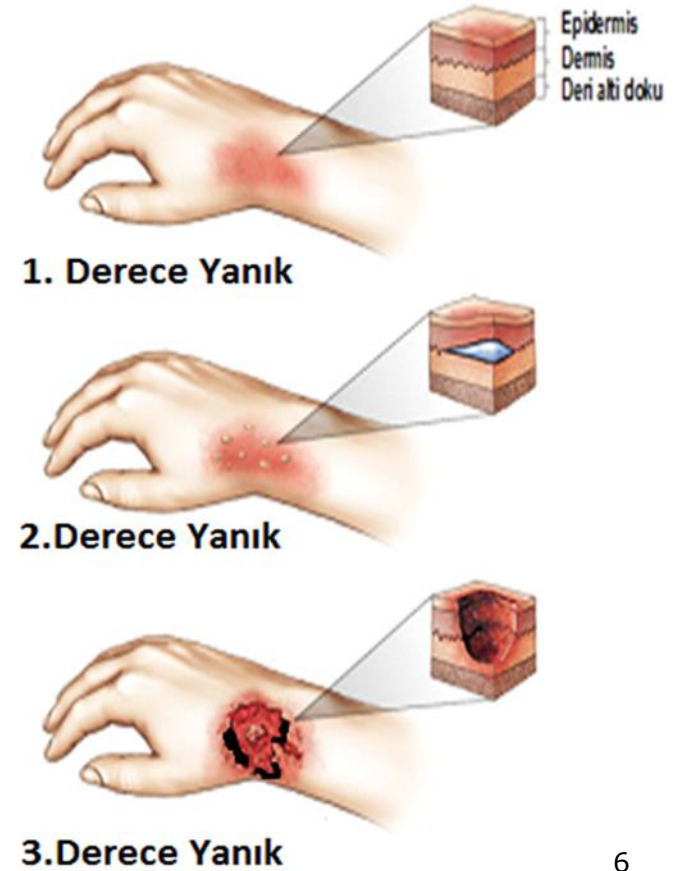
YANIK DERECELERİ

I. Derece Yanık ve Belirtileri

- Deri yüzeyinde kızarıklık,
- Ağrı,
- Yanık bölgede şişlik,

II. Derece Yanık ve Belirtileri

- Deride, içi su dolu kabarcıklar,
- Ağrı,

YANIK DERECELERİ

III. Derece Yanık ve Belirtileri

- Derinin tüm tabakaları etkilenmiştir.
- Kaslar, sinirler ve damarlar zarar görmüştür,
- Beyaz ve kara yaradan siyah renge kadar aşamaları vardır,
- Sinirler zarar gördüğü için ağrı yoktur.

YANIK DERECELERİ

YANIĞIN VÜCUTTA OLUMSUZ ETKİLERİ

- Organ ve sistemlerde işleyiş bozukluğuna yol açar,
- Ağrı ve sıvı kaybına bağlı olarak şok gelişebilir,
- Enfeksiyon oluşur.

ISI İLE OLUŞAN YANIKLARDA İLK YARDIM

- Kişi hala yanıyorsa paniğe engel olunur, koşması engellenir,
- Hasta/yaralının üzeri battaniye vb. ile kapatılıp, yerde yuvarlanması sağlanarak yanması durdurulur,
- Yaşam belirtileri değerlendirilir (ABC),
- Solunum yolunun etkilenip etkilenmediği kontrol edilir,

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Yanmış alandaki deriler kaldırılmadan giysiler çıkarılır,
- Yanık bölge en az 20 dakika yumuşak akan soğuk çeşme suyu altında tutulur (yanık yüzeyi büyükse ısı kaybı çok olacağından önerilmez),
- Şişlik oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik vb. eşyalar çıkarılır,

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Takılan/yapışan giysiler varsa kesilir,
- Hijyen ve temizliğe dikkat edilir,
- Su toplamış yerler patlatılmaz,
- Yanık üzerine ilaç ya da yanık merhemi vb. hiçbir madde sürülmez,
- Yanığın üzeri temiz bezle örtülür,
- Hasta/yaralının üzeri battaniye ile örtülür,

YANIKLARDA İLK YARDIM

- Yanık bölgeler birlikte bandaj yapılmaz,
- Yanık yüzeyi geniş ve sağlık kuruluşu uzaksa hasta/yaralının kusması yoksa , bilinçliyse ağızdan sıvı verilerek (1lt su-1 çay kaşığı karbonat-1 çay kaşığı tuz) sıvı kaybı önlenir,
- Tıbbi yardım istenir.**(112)**

ISI İLE OLUŞAN YANIKLARDA İLK YARDIM

KİMYASAL YANIKLARINDA İLK YARDIM

- Deriyle temas eden kimyasal maddenin en kısa sürede deriyle teması kesilir,
- Bölge **bol ve tazyiksiz suyla, en az 15–20 dakika** yumuşak bir şekilde yıkanır,
- Kimyasal madde ile temas etmiş giysiler çıkarılır,
- Hasta/yaralının üzeri örtülür,
- Tıbbi yardım istenir (112).

ELEKTRİK YANIKLARINDA İLK YARDIM

- Soğukkanlı ve sakin olunmalı,
- Hasta /yaralıya dokunmadan önce elektrik akımı kesilmeli,
- Hasta yaralının ABC'si değerlendirilmeli,

ELEKTRİK YANIKLARINDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralıya **kesinlikle su ile müdahale edilmemeli,**
- Hasta/yaralı hareket ettirilmemeli,
- Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmeli,
- Tıbbi yardım istenmelidir. **(112)**

SICAK ÇARPIMI

SICAK ÇARPMASI BELİRTİLERİ

- Adale krampları,
- Güçsüzlük, yorgunluk,
- Baş dönmesi,
- Davranış bozukluğu, sinirlilik,
- Solgun ve sıcak deri,
- Bol terleme (daha sonra azalır),
- Mide krampları, kusma, bulantı,
- Bilinç kaybı, hayal görme,
- Hızlı nabız.

SICAK ÇARPMASINDA İLK YARDIM

- Hasta serin ve havadar bir yere alınır,
- Hasta/ yaralının giysileri çıkarılır,
- Hasta/yaralı sırt üstü yatırılıp, kol ve bacakları yükseltilir.
- Hasta/yaralının bilinci açıksa, bulantısı yoksa sıvı ve tuz kaybını gidermek için **1 lt. su, 1 çay kaşığı karbonat, 1 çay kaşığı tuz karışımı sıvı ya da soda/maden suyu** verilir.

SICAK ÇARPMASINDA RİSK GRUPLARI

- Kalp hastaları,
- Tansiyon hastaları,
- Diyabet hastaları,
- Kanser hastaları,
- Normal kilosunun çok altında ve çok üzerinde olanlar,

SICAK ÇARPMASINDA RİSK GRUPLARI

- Psikolojik ya da psikiyatrik rahatsızlığı olanlar,
- Böbrek hastaları,
- 65 yaş üzeri kişiler,
- 5 yaş altı çocuklar,
- Hamileler,
- Sürekli ve bilinçsiz diyet uygulayanlar,
- Yeterli miktarda su içmeyenler.

SICAK ARPIMASINDAN KORUNMA

- Özellikle Őapka, güneş gözlüğü ve Őemsiye gibi güneş iŐıĐından koruyacak aksesuarlar kullanılmalı,
- Mevsim Őartlarına uygun, terletmeyen, açık renkli ve hafif giysiler giyilmeli,
- Bol miktarda sıvı tüketilmeli,

SICAK ÇARPMASINDAN KORUNMA

- Vücut temiz tutulmalı,
- Her öğünde yeteri miktarda gıda alınmalı,
- Gereksiz ve bilinçsiz ilaç kullanılmamalı,
- Direk güneş ışığında kalınmamalı,
- Kapalı mekanların düzenli aralıklarla havalandırılmasına özen gösterilmelidir.

DONMALAR

DONMALAR

Donma;

Aşırı soğuk nedeni ile soğuğa maruz kalan bölgeye yeterince kan gitmemesi ve dokularda kanın pıhtılaşması ile dokuda hasar oluşur.

DONMA DERECELERİ

I. Derece Donma ve Belirtileri

- Deride soluk renk, soğukluk hissi,
- Uyuşukluk, halsizlik,
- Kızarıklık ve iğnelenme hissi,

DONMA DERECELERİ

II. Derece Donma ve Belirtileri

- Zarar gören bölgede gerginlik hissi,
- Ödem, şişkinlik, ağrı, içi su dolu kabarcıklar,
- Su toplanması iyileşirken siyah renkte kabuklara dönüşür.

DONMA DERECELERİ

III. Derece Donma ve Belirtileri

- Canlı ve sağlıklı deriden kesin hatları ile ayrılan siyah bir bölge oluşur.

DONMALARDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralı ılık bir ortama alınarak soğukla teması kesilir,
- Hasta/yaralı sakinleştirilir, kesin istirahate alınır, hareket ettirilmez,
- Kuru giysiler giydirilir,
- Ağızdan sıcak içecekler verilir,
- Su toplamış bölgeler patlatılmaz, üstü temiz bezlerle örtülür,

DONMALARDA İLK YARDIM

- Donuk bölge ovulmaz, kendi kendine ısınması sağlanır,
- Isınma işleminden sonra hala hissizlik varsa bezle bandaj yapılır,
- El ve ayaklar bulunduğu/doğal pozisyonda tutulur (yumruk yapılmış eller açılmaz vb.) ve yukarı kaldırılır,
- Tıbbi yardım için **112** aranır.

